

Källkritik i historieskrivningen

I historieskrivningen pratar man ofta om att man måste utöva källkritik, d.v.s. kritiskt granska de källor man har framför sig, i syfte att bedöma deras trovärdighet. Kort sagt: kan man lita på de källor man har att jobba med?

För att göra en sådan bedömning brukar man utgå från fyra olika kriterier när man gör sin analys:

1. Är källan **äkta** eller inte? Om svaret blir nej, d.v.s. det är en förfalskning, kan man inte använda den källan för information. Bedömer man att källan är äkta går man vidare med nästa fråga.
2. Vilka andra källor är denna källa **beroende** av? En källa kan vara en första handskälla, t.ex. en ögonvittnesskildring av en olycka. En andrahandskälla kan vara det som skrivs i tidningen om samma olycka. En förstahandskälla är alltid viktigare och mer tillförlitlig som informationskälla än vad en andra-, eller tredjehands källa är. (ett bra exempel för att illustrera detta är att göra en demonstration där man viskar information till en kedja av personer för att se hur det har förändrats när det kommer till sista man)
3. Den tredje aspekten handlar om **tid**. Berättar källan om något som hänt nyligen eller för länge sedan? Ex mormors dagboksanteckningar från 1943 har större värde än om mormor berättar om händelsen 2013. (fundera över vad du kommer ihåg från 5 mars förra året)
4. Den fjärde frågan man brukar ställa är hur **tendensiös** källan är. Med det menas hur partisk eller opartisk den är. Ex om två olika fotbollslag skriver om en och samma match så är de säkert färgade av hur de själva har uppfattat att matchen gick för det egna laget. Men om en journalist har skrivit om samma match så får man tro att denne är opartisk och i högre grad skriver om hur den egentligen var. Ofta kan det vara bra att väga alla tre historierna emot varandra och där överrensstämmelse finns kan man utgå från att man är nära sanningen.

Arbetsuppgift

I denna arbetsuppgift kan du pröva att jobba med frågorna ovan och tillämpa dem på källorna som vi tillgängliggjort här på vår sida. Källorna som vi rekommenderar är följande:

- *Ett gripande brev från Kina*. Publicerat i Trons Segrar år 1900. Brevet är skrivet av Carl Lundberg och är det sista brevet han skriver hem. Strax efter mördas han tillsammans med sin fru och två barn samt alla dem han räknar upp i brevet.
- August Karlssons handskrivna anteckningar från 1902 med transkribering. År 1902 reser August Karlsson, också han från Helgelseförbundet, till platsen för mordet för att reda upp situationen efter den tragiska händelsen genom att söka efter missionärernas eventuellt kvarvarande tillhörigheter. Han skriver då också ned de historier han får höra av de kinesiska medlemmarna hos Helgelseförbundet på plats. Det är delar av dessa anteckningar som du kan läsa här.

Båda dessa källor kommer från Helgelseförbundets arkiv som förvaras på ArkivCentrum Örebro och handlar om samma händelse men skiljer sig något åt. Övningen är ganska svår och det finns kanske inte ett enkelt svar.